

د افغانستان اسلامي جمهوریت

د اوبو او انرژي وزارت

د پروژو د انسجام اداره

د اوبو لگولو د سیستمونو د بیا رغونې او پراختیا د اضافي مالي مرستو پروژه (IRDP-AF)

د چاپیریال او ټولنیزو چارو د خوندیتوب چوکات

اجرایيوي لنډیز

د لیندې میاست

۱۳۹۴

اجرایوی لنډیز

۱. د پروژې موخه:

د افغانستان د اسلامي جمهوریت د اوبو او انرژي وزارت د نړیوال بانک (WB) په مالي مرسته د اوبو لگولو د سیستمونو د بیا رغونې او انکشاف پروژه (IRDP) پلي کوي نوموړي پروژه د ۲۰۱۱ کال د جون په ۱۵ مه نیټه پیل شوي او د پای نیټه یی د ۲۰۱۷ کال د دسمبر د میاشتي ۳۱ پوري ټاکل شوي وه. دغه پروژه د اوبو لگولو د سیستمونو د بیا رغونې او انکشاف پروژې (IRDP) ته د اضافي مالي لگښت په برابرولو سره د (IRDP-AF) د نامه لاندې به د پروژې د پای نیټه د ۲۰۱۹ کال د دسمبر د ۳۱ نیټې پوري وغزیري. د IRDP-AF د پروژې انکشافی موخي هم په لاندې ډول بدلون موندلي دي.

”په نښه شویو ځایونو کې د اوبخو خدماتو ته د لاسرسي پیاوړي کول، د بندونو د لا خونديتوب د پلان او تنظیم لپاره د پوهاوي د کچې پیاوړي کول، د اوبو د سرچینو د مدیریت د پلان او د هغې تطبیق د سیندیزو حوزو په سطحه او هغې ته د هېواد په کچه پراختیا ورکول“ دي.

۲. د پروژې برخې:

د IRDP-AF د پروژې فعالیتونه به د لاندې څلورو برخو په واسطه سر ته ورسیري: (a) (A برخه) د اوبو لگولو د سیستمونو بیا رغونه او د سیندونو د پوښتو تقویه کول اصلي بودیجه یی (۷۰ میلیونه امریکایي ډالر) وړاندیز شوي بودیجه یی ۱۲۸ میلیونه امریکایي ډالر. (b) : (B برخه) د بندونو د پرمختگ، کار، ساتني او څارني ملاتړ کول (اصلي بودیجه ۳۱،۳ میلیونه امریکایي ډالر. وړاندیز شوي بودیجه (۲۱،۳ میلیونه امریکایي ډالر). (c) د (C برخه) د اوبو دسرچینو تنظیم او انکشاف (اصلي بودیجه ۸،۲ میلیونه امریکایي ډالر. وړاندیز بودیجه (۳۰،۲ میلیونه امریکایي ډالر) او د برخه د لاندې دوه فرعي برخو لرونکي ده (۱) د هایډرومیټرولوجي د خدمتونو او د اوبو د سرچینو د مدیریت بهترو (بودیجه یی ۲۳،۲ میلیونه امریکایي ډالر). او (۲) د اوبو د سرچینو د مدیریت لپاره د قانوني او بنیادي چوکاټ جوړول او د سیندیزو حوزو د پلان پیاوړتیا او بهتر کول (بودیجه یی ۷ میلیونه امریکایي ډالر). (d) د (D برخه) د پروژې مدیریت او د پوهې د کچې لوړول (بودیجه یی ۳۹،۲ میلیونه ډالر) ده. بدلون نه لري).

۳. د پروژې له امله د چاپیریال او ټولنیزو چارو څخه را منځته کیدونکي ممکنه تاثیرات او کمونکي تدابیر:

په عمومي ډول به د IRDP-AF د چاپیریال او ټولنیزو چارو تاثیرات مثبت وي. د ټاکل شویو اوبو لگولو سیستمونو د بیا رغونې د کارونو په بشپړیدو سره به د اوبو لگولو د سیستمونو موثریت او د دهقانانو لپاره به د اوبو د خدماتو اغیزمنتیا لوړه شي چې په پیله کې به یی دهقانانو لپاره د ښه ژوند او د اوسیدو د ښو شرایطو زمینه برابره شي. پداسې حال کې چې د سیندونو د پوښتو په کلکولو سره به د مطلوبو ځمکو میلان سم او پاییداري به یی زیاته شي. د انتخاب شویو بندونو د سمون او اصلاح د چارو په بشپړیدو سره به د دغه بندونو پاییداري، خونديتوب او کلکوالي زیات شي، پداسې حال کې چې د هایډرومیټرولوجي پانگونه، تخنیکي مرستي او د اضافي مطالعاتو په اجرا سره به د هېواد د پوهې کچه لوړه شي او دا وړتیا به پیدا کړي چې په ښه ډول به د اوبو د سرچینو تنظیم موضوعات، د قبلولو وړ د بندونو ډیزاینونه او د نوو بندونو په ډیزاین کې به د ممکنه منفي تاثیراتو لپاره کمونکي تدابیر په ډاډمن ډول سرته ورسوي. داوبو لگولو د لویو سیستمونو د بیا رغونې د سمون او اصلاح د کارونو څخه به راپیدا کیدونکي منفي تاثیرات معتدل او ملایم، محلي او لنډ مهالي وي او کیدای شي چې د چاپیریال ساتني د کود د تطبیق (ECOP) په پلي کولو سره به حد اقل ته راکم شي چې دا به د پروژې د داوطلبې په اسنادو کې ځای په ځای شي او د نږدې څخه به تري څارنه او مراقبت کیري. د کانالونو په بیا رغونه او سیندونو د تخریبو پوښتو د کلکولو په کارونو کې (د A په برخه) کې کیدای شي چې په کمه پیمانه د ځمکې استملاک ته اړتیا پیدا شي نو په داسې حالت کې به دا پروسه د دوباره ځای په ځای کیدني د پالیسي د تگلاري یا چوکاټ (RPF) سره په سمون کې تطبیقیري. د مختلفو اړونده ښکیلو خواو سره د ضعیفه ډلو په شمول په ځانگړي ډول د ښځو سره باید په دوامداره ډول مشوري وشي او رومبیتوب ورکړل شي تر څو د پروژې د فعالیتونو څخه رامنځته کیدونکي ممکنه تاثیرات حد اقل ته راوړي. د منفي تاثیراتو د کمونکو تدابیرو د ښه او ډاډمن تطبیق لپاره د معلوماتو د خپرولو، د ستونزو او شکایاتو د اوریدني میکانیزم، د څارني او ارزایي پروسې تاسیس شوي. او همدارنگه به د IRDP-AF د B په برخه کې به د نوو بندونو د لومړیتوب لپاره د تخنیکي مرستو، د غوښتل شویو مطالعاتو او راپورونو د برابرولو، د چاپیریال او ټولنیزو چارو د ارزونې د معادلو پلانونو په شمول مالي لگښت کوي. څرنگه چې دا یوازي پلانونه او مطالعات دي نو د IRDP-AF پروژه به له دي امله د چاپیریال او ټولنیزو

تأثيراتو په برخه کې کوم تولید ونه لري، خو په هر ترتیب د هغه نوو بندونو لپاره چې په اینه کې به ورته د ساختمان او کار لپاره لومړیتوب ورکول شوي او تر اوسه یې بودیجه معلومه نه ده کیدای شي چې مهم او د پام وړ نتیجه ولري.

۴. د نړیوال بانک د خونديتوب (Safeguard) عملیاتي کرڼلاري او د چاپیریال ملي مقررات:

د اوبو لگولو د سیستمونو د بیا رغونې او انکشاف د پروژې په څیر د IRDP-AF پروژه هم د EA په کټه گورپو کې "A" کټه گوري شویده. په هر ترتیب ددې لپاره د نړیوال بانک د خونديتوب (Safeguard) لاندینۍ شپږ پالیسۍ په کار اچول شويدي:

(OP/BP 4.01) د چاپیریال ارزونه،¹ (OP/BP 4.09) د افاتو مدیریت، (OP/BP 4.11) فرهنگي شتمنۍ، (OP/BP 4.12) په اجباري توګه کډي کولو ته اړوېستل، (OP/BP 4.13) د بندونو خونديتوب، او (Op/BP 7.50) د نړیوال اوبو اړوند لارو کې پروژې. دغه پروژه (IRDP-AF) دې ته اړتیا لري چې د ۲۰۰۸ کال د چاپیریال د تاثیراتو د ارزونې (EIA) د غوښتنو سره سمون ولري او همدارنګه باید د چاپیریال ساتنې ملي ادارې (NEPA) ته په کافي اندازه معلومات برابر کړي.

۵. د چاپیریال او ټولنیزو چارو د تنظیم چوکاټ (ESMF):

څرنګه چې د پروژې د ځای او د چارو د کچې او پانګونې اندازه تر اوس مهاله معلومه نده نو لدې لحاظ د IRDP-AF مشرتابه ته لازمه ده چې د نړیوال بانک د خونديتوب (Safeguard) د منل شویو کرڼلا رو په بنسټ د چاپیریال او ټولنیزو چارو د تنظیم چوکاټ (ESMF) برابر کړي. د IRDP-AF د پروژې د چاپیریال او ټولنیزو چارو د تنظیم چوکاټ (ESMF) د اولي پروژې (IRDP) د پروژې په ESMF باندې د IRDP د پروژې د تطبیق څخه د په لاس راغلیو تجربو او همدارنګه د IRDP-AF په پروژه کې د ممکنه سرته رسیدونکو فعالیتونو په نظر کې نیولو سره کتنه کړي او نوي کړۍ یې دي. دغه نوي شوي ESMF د اولي پروژې (IRDP) په ESMF کې ځای په ځای شوی هدايات او طرز العملونه نوی کړي او د افاتو د مدیریت، د بندونو د خونديتوب او د چاپیریال د کود د تطبیق په پلي کېدو سره یې ځانګړي لارښوونې معرفي کړي. دغه ESMF د اولي پروژې (IRDP) د لاسته راوړنو په وسیله ترمیمیري او په عمومي ډول یې هدف د پروژې په ټولو پړاوونو پلان، تطبیق، راپورونو او ارزښاتي کې د چاپیریال او ټولنیزو چارو د نډاښو په نظر کې نیول دي. ESMF د IRDP-AF د پروژې لاندې په مختلفو برخو کې د چاپیریال او ټولنیزو چارو د پلان (ESMP) د برابرولو لپاره لارښوونې برابروي.

۶. د (IRDP-AF) د پروژې لاندې به د کټه اخستني په مختلفو برخو او مرحلو کې ډول ډول ورکړل شوي فعالیتونو ته مالي مرسته برابره شي. دا ESMF په عیني شکل داسې جوړ شوي چې د پروژې د هرې برخې اړوند پکې د مطابقت (منلو) لپاره اړتیاو ته رسیده ګي شویده. د A د برخې د ESMF غوښتنې یا اړتیاوې دادي چې د اوبو لگولو د سیستمونو د بیا رغونې د کارونو لپاره د چاپیریال او ټولنیزو چارو د پلانونو (ESMPs) تیارول دي او د سیندونو د پوښتو د کلکوالي لپاره په ساده او اسانه ډول د چاپیریال د کود د تطبیق (ECoP) پلي کول دي. د B د برخې لپاره نوو بندونو ته د حق اولیت ورکولو لپاره د تخنیکي مرستو د سرته رسولو په اړوند د ESMF غوښتنه داده چې ټول غوښتل شوي پلانونه د چاپیریال او ټولنیزو تاثیراتو د ارزونې (ESIA)، د دوباره ځای په ځای کیدني عملیاتي پلانونه (RAPS) او د بندونو د خونديتوب د پلانونو په شمول ټول باید د نړیوال بانک د پالیسیو او مقرراتو سره په سمون کې تیار شي. په داسې حال کې چې د موجوده بندونو د بیا رغونې او خونديتوب د کارونو د سرته رسولو لپاره یوازي د چاپیریال او ټولنیزو چارو پلان (ESMP) او د چاپیریال د کود د تطبیق (ECoP) پلي کولو ته اړتیا لري. د C د برخې لاندې د ورو کارونو د سر ته رسولو لپاره هم ورته اړتیا لري. بلاخره، په هر ترتیب د C برخې لپاره د چاپیریال او ټولنیزو تاثیراتو ستراتیژیکه ارزونه ددې لپاره اړینه ده چې د اوبو او انرژي په وزارت کې د اوبو د سرچینو د مدیریت لپاره د قانوني او بنیادي چوکاټ د جوړولو کارونه پیاوړي کړي.

¹ د افاتو د مدیریت (OP/BP 4.09) پالیسي د اولي پروژې لاندې په کار اچول شوي نه وه مګر دلته به اوبو لگولو د سیستمونو د بیا رغونې د کارونو لپاره په کار و اچول شي.

۵,۲ جدول کي د چاپیریال او ټولنیزو چارو او د بندونو د خونديتوب اړوند د منلو (سمون) تفصیلي معلومات د هرې برخې (Component) لپاره ځای په ځای شويدي.

۷. د اړونده بنکیلو ځواک سره مشوري او د معلوماتو خپرول: د ESMF د شفاف او اغیزمن تطبیق د ډاډمنتیا لپاره باید دا پروسه د ESMF په ټولو پړاونو کې د یوه کلیدي او عمده برخې په ډول د پروژې په اوږدو کې دوام ولري. د افهام او تفهیم (Communication) ستراتیژي او پلان به د ټولې پروژې د اغیزمنتیا د زیاتولو لپاره رامنځته شي.

۸. د تطبیق اداري مسو لیتونه:

د اوبو او انرژي وزارت د پروژو د انسجام د اداري مشر به د ESMF د غوښتنو سره په سمون کې د اغیزمن تطبیق مسولیت په غاړه ولري. د FAO د تخنیکي مرستو ډله به د چاپیریال او ټولنیزو چارو اړونده ساحوي کارکوونکو سره د ESMP په جوړولو، د تطبیق څخه یې څارنه او د ESMF د خونديتوب ټولو غوښتنو سره په سمون کې خپل ملاتړ ته دوام ورکړي.

۹. څارنه او ارزونه:

د پروژې اړونده د چاپیریال او ټولنیزو چارو د خونديتوب کارکوونکي د محلي ټولني سره یو ځای او دولتي کارکوونکي به په ESMP کې د ځای په ځای شویو د خطراتو کمونکو تدابیرو (mitigation measures) د ډاډمن او موثر تطبیق لپاره د څارني مسولیت په غاړه ولري. د پروژو د انسجام د اداري مسولینو ته به دري میاشتنی راپورونه سپاري. او یوه دریمي خپلواکه د باندینۍ اداره (EMA) به د دوامداره مشاهداتي ارزونې (Compliance Assessment) د سر ته رسولو لپاره وگمارل شي.

۱۰. د شکایتونو د اوریدلو کړنلاره (GRM):

دا چې د پروژې د فعالیتونو څخه د را پیدا شویو ستونزو او شکایتونو د حل لاری او د ESMF د پروسو د شفافیت او جواب ویلو څخه مطمین و اوسو نو موجوده (GRM) باید پیاوړې شي. د چاپیریال او ټولنیزو چارو کار کوونکي به ددی مسولیت په غاړه ولري او پدې باید ډاډمن و اوسي چې متضرره ټولنه د شکایتونو د اوریدني په میکانیزم (GRM) په بشپړه ډول پوه شوي او په هغه لارو چارو چې دوي ورته لاسرسی ولري. د شکایتونو د اوریدني د کمیټې (GRC) غړو ته باید روزنه ورکول شي تر څو ددوي د پوهې کچه لوړه شي او ددې وړتیا پیدا کړي چې په محلي سطحه د شخړو حل وکړي. د نړیوال بانک د شکایتونو د اوریدني د خدماتو (GRS) گروپ ته د رسیدو لپاره معلومات هم چمتو شوي دي.

۱۱. بودیجه:

د ESMF د اغیزمن او ډاډمن تطبیق لپاره په تقریبي ډول ۵,۱ میلیونه امریکایي ډالر تخمین شويدي.

۱۲. د ESMF لپاره سلا مشوري او د معلوماتو خپرول:

د پروژې د اضافي مالي مرستو د پراخ ملاتړ د تصدیقولو او د چاپیریال او ټولنیزو چارو او د شکایتونو د اوریدني د میکانیزم په اړه د اړونده ټولنو د ژور پوهاوي لپاره به په نوي ESMF باندې د پروژې په ساحوي د فترونو او کابل کې سلا مشوري د ۲۰۱۵ په دسمبر او د ۲۰۱۶ کال په جنوري کې سر ته ورسیري او ددې سلا مشورو عمده او مهمې برخې به د ESMF په اخري گڼه کې ځای په ځای شي.

همدارنگه په ESMF كې يولړ ضمايم چي د مختلفو پروسو او د ارزونو د اسنادو لرونكي دي، د افاتو د مديريت چوكاټ (PMF)، د چاپيريال د كودونو د تطبيق (ECOP) او دبيا ځاي په ځاي كيدنې پاليسي (RPF) او داسي نور پكې شامل دي. د هرې ضميمې د مفرداتو بشپړ لست او د هغوي څخه د استفادې د طريقې لپاره دي ۱، ۵ جدول ته مراجعه وشي.